

Steg för steg – placering av barn och unga i HVB

Processbeskrivningen är ett kort och översiktligt stödmaterial som beskriver centrala steg vid placering av barn och unga i HVB. Tänk på att processbeskrivningen kompletterar – inte ersätter – lag, förordning, handböcker, föreskrifter eller BBIC.

Inför placering i HVB

Förstå barnet eller den unges behov inför beslut om placering i HVB

- › Utgå i första hand från utredningens och vårdplanens bedömning av barnet eller den unges behov och aktuella problematik. Om dessa inte är färdigställda, utgå från tillgängliga underlag.
- › Överväg en utredningsplats eller annan tillfällig lösning om barnet eller den unges behov inte är tillräckligt utredda eller om rätt plats inte går att hitta.
- › Säkerställ att öppenvårdsinsatser eller andra placeringsformer inte är mer lämpliga än en placering på HVB.
- › Säkerställ delaktighet och att barnet eller den unges samt vårdnadshavarnas perspektiv inhämtas genom hela processen.

Matcha barnet eller den unge med rätt HVB och säkerställ nödvändig informationsöverföring till verksamheten

- › Utgå från kommunens eller Addas ramavtal i första hand, annars direktupphandling.
- › Ge en fullständig och transparent beskrivning av barnet eller den unges bakgrund och behov till HVB-verksamheten för att de ska kunna göra en korrekt lämplighetsbedömning. Dela utredningen och vårdplanen, eller den information som finns däri. Säkerställ sekretess innan beslut.
- › Använd SKR:s *Stöd vid placering av barn och unga på HVB del 1: Information om barnet eller den unge för att ge nödvändig information*.
- › Säkerställ att HVB-verksamheten har förutsättningar att möta barnet eller den unges behov. Använd SKR:s *Stöd vid placering av barn och unga på HVB del 2: Frågor till HVB* för att ställa strukturerade frågor under matchningen.
- › Undvik akuta placeringar i den mån det är möjligt. De leder ofta till sämre matchningar och kan leda till fler omplaceringar. Om akuta placeringar ändå måste ske, säkerställ att hemmet får nödvändiga underlag för att möjliggöra en korrekt och snabb lämplighetsbedömning.
- › Genomför minst ett besök i verksamheten inför placering om möjligt. Digitala besök kan användas om fysiska inte är möjliga.

Upprätta avtal, klargör ansvarsfördelning och var uppmärksam på tecken på välfärdsbrottslighet

- › Kontrollera alltid att HVB-verksamheten har giltigt IVO-tillstånd för rätt målgrupp inför varje placering, även om kontroll nyligen gjorts. Använd IVO:s placeringsstöd.

Om det inte redan gjorts:

- › Klargör roller och ansvar mellan socialtjänst och HVB. Tydliggör vad som ingår enligt ramavtalet och vad som är tilläggstjänster samt vem som ansvarar för vad i genomförandet.
- › Var kontinuerligt uppmärksam på varningssignaler för välfärdsbrottslighet, som t.ex. hög personalomsättning eller bristande bemanning. Gör en helhetsbedömning.
- › Ta referenser från kommunen där hemmet är beläget och andra kommuner med erfarenhet av hemmet.
- › Kontrollera bolagsuppgifter, bolagsändringar och om IVO-tillståndet överlätitts.

Planera för genomförandet

- › Kommunera utredningen, placeringsbeslutet och vårdplanen skriftligen om det inte redan gjorts. Tänk på att vårdplanen behöver vara uppdaterad, relevant och endast innehålla relevant information.
- › Utforma och dela uppdraget.
- › Säkerställ att genomförandet planeras utifrån innehållet i vårdplanen och sammanställs i genomförandeplanen.
- › Börja fundera på och planera för nästa steg – vart ska barnet eller den unge sedan?
- › Underrätta regionen om behovet av en hälsoundersökning om det inte redan gjorts.
- › Säkerställ eventuella planerade hälso- och sjukvårdsinsatser, inklusive tandvård. Använd Socialstyrelsens stödmaterial [HälsaSAMS](#).
- › Kalla till SIP i god tid, särskilt vid komplex psykiatrisk problematik eller vid större geografiska avstånd.
- › Underrätta utbildningsförvaltningen i kommunen om behovet av skolplats. Använd Socialstyrelsens stödmaterial [SAMS](#).
- › Planera för stöd till umgänge med vårdnadshavare och närstående.
- › Dela så mycket information som möjligt med både barnet/den unge, föräldrar och HVB.

Under placering i HVB

Följ upp barnet eller den unge

- › Följ upp barnet eller den unge kontinuerligt.
  - Bygg förtroende genom regelbunden kontakt och enskilda samtal, inte bara när ni har information att ge.
  - Fråga om barnet eller den unges upplevelse av boendet, personal, andra placerade barn eller unga och den vård de får.
  - Gör regelbundna platsbesök.
  - Anpassa uppföljningen efter barnet eller den unges behov, tätare uppföljning är ofta nödvändig i början av placeringen.
- › Följ upp vård- och genomförandeplanen. Se till att barnet eller den unge får planerade behandlingsinsatser och stöd. Följ upp att eventuella brister åtgärdas.
- › Säkerställ särskilt att skolgång och hälso- och sjukvård fungerar. Se stegen för uppföljning i Socialstyrelsens stödmaterial [SAMS](#) och [HälsoSAMS](#).
- › Säkerställ att vårdnadshavares och skolans perspektiv samlas in löpande.
- › Sträva efter kontinuitet i alla kontakter och säkerställ fullständiga överlämningar vid handläggartyten.

Planera för nästa steg

- › Arbeta löpande med förberedelser för nästa steg.
- › Tydliggör vad som behöver ske för att vården på HVB-verksamheten ska kunna avslutas. Kommunera det med samtliga berörda.

Följ upp avtal och agera vid brister

- › Följ löpande upp att HVB-verksamheten levererar enligt avtal och håller den kvalitet som utlovats.
  - Kontrollera att insatser, kompetens, bemanning och kvalitet motsvarar avtal och beställning.
  - Ge kontinuerlig återkoppling till verksamheten. Begär åtgärdsplan och kalla till åtgärdsmöte vid brister.
  - Rapportera misstänkta avtalsbrott och bestrid fakturor vid brister i kvalitet eller leverans.
  - Var löpande uppmärksam på varningstecken för välfärdsbrottslighet.
  - I de fall brister identifieras, meddela Adda eller den enhet i kommunen som ansvarar för upphandling och avtalsuppföljning. Anmäl allvarliga brister till IVO eller brottsförebyggande myndigheter.

Vid avslut och efter placering i HVB

Avsätt tid för planering och förberedelse

- › Använd gärna SKR:s Nivåindelning för familjehem med Planera avslut i god tid tillsammans med barnet eller den unge, verksamheten, familjen, nätverket och andra berörda aktörer.
- › Förbered familjen eller mottagande verksamhet samt erbjud stöd vid behov.

Säkerställ en fungerande avslutsprocess

- › Säkerställ samordning och samverkan.
  - Se till att det finns en tydlig plan för barnet eller den unges boende, skolgång eller sysselsättning.
  - Säkerställ att det finns en plan för fortsatta insatser, t.ex. från socialtjänst, skola, hälso- och sjukvård samt tandvård och att ansvarsfördelningen för dessa är tydlig. Kalla till SIP vid behov.
  - Säkerställ adekvat informationsöverföring.

Sammanställ synpunkter och erfarenheter av HVB-verksamheten

- › Använd avslutsprocessen som ett tillfälle för systematisk sammanställning av synpunkter och erfarenheter som samlats in löpande under placeringen, särskilt i de fall brister identifierats.
- › Standardiserade frågor som besvaras vid avslut kan underlätta kvalitetsutveckling.
- › Om det inte redan gjorts, meddela synpunkter och eventuella brister till Adda eller relevant enhet i kommunen, t.ex. till den enhet som ansvarar för upphandling och avtalsuppföljning. Återkoppla även till HVB-verksamheten.
- › Om allvarliga brister identifierats, överväg kontakt med brottsbekämpande myndigheter och IVO.